K tomu jest poznamenati: Zákon o sociálním pojištění sice zmocnil v § 67 a) Ústřední sociální pojišťovnu, aby vydala služební řád, jako předpis o nejvyšším přípustném počtu zaměstnaců, o služebních požitcích atd., ale nestanovil, že ustanovení tohoto, formálně správně vydaného, služebního řádu, platí bez dalšího pro pracovní poměr mezi nemocenskou pojišťovnou a jejím zaměstnancem. Dle výslovného ustanovení téhož §u nutno sjednávati služební smlouvy, k čemuž jest oprávněna společná schůze představenstva a dozorčího výboru. Jelikož pak jest sociálně ochranné ustanovení § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. pod kogentní ochranou zákazu § 53 téhož zákona, dle kterého tato práva (plný plat onemocnělého zaměstnance po 6 neděl atd.) nemohou býti smlouvou zkrácena, nemůže i nesprávný názor zastávaný v řečeném řádu býti na újmu zaměstnancům nemocenských pojišťoven, i když tento řád dosud zrušen není.*) Karel Witz.

Ještě o ručení za úrazy na chodníku.

V »Soudcovských listech« č. 12/1936 a v časopise »Prager Börsen-Courier« ze 26. listopadu 1936 publikoval soudní rada Dr. Karel Valach článek, v němž dovozoval, že čištění chodníků od sněhu a náledí může obec ukládati majitelům domů, a to i tehdy, když tyto chodníky byly obcí převzaty jako součást veřejné komunikace.

Autor navazuje tu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 2. dubna 1936, č. j. 8074/33, Boh. A 12.358/36, podle něhož obec není oprávněna pod trestní sankcí ukládati podle §§ 35 a 28, odst. 2, č. 3 obecního řádu čes. majitelům domů, aby čistili před svými domy od sněhu tu část chodníku, která byla jako součást veřejné obecní komunikace již obcí převzata.

Autor vyvozuje z právě citovaných paragrafů obecního zřízení českého, zabývaje se pojmem policie a správy silniční, že obce, v zájmu veřejné bezpečnosti, mají právo ukládati majitelům domů, aby tito udržovali v pořádku a čistili veřejný statek (!), tedy i chodníky, a sice i takové, které jsou součástí obecní komunikace. Je tedy podle názoru autorova policejní nařízení o čištění a sypání chodníků opatřením, které v rámci platných zákonů bylo vydáno obcí jakožto veřejnoprávním orgánem při výkonu místní policie (jejíž částí je podle autora policie silniční) podle § 35 cit. zák. a jež je pro všechny osoby tím dotčené závazné (t. zv. formální platnost policejních nařízení). Majitelům domů ukládá se ve veřejném zájmu positivní povinnost, k čemuž prý jsou obce přímo zákonem (§§ 28 a 35 obec. zřízení čes.) oprávněny.

K dotvrzení svého názoru dovolává se pak autor §u 37 obec. zříz. čes., který ukládá obcím povinnost k náhradě škody, vzniklé nepřesným vykonáváním místní policie, t. j. z opominutí povinností, které ukládá obci zákonná místní policie obci (§ 36 obec. zříz. čes.). Při tom autor dovozuje, že při sněhových srážkách nebo náledí může nastati situace, že obec ani neví, že a kde na veřejných cestách jest všude veřejná bezpečnost ohrožena, zatím co každý majitel domu při náledí, sněžení a podobných přírodních událostech obyčejně bez velké námahy a finanční oběti může brzy učiniti chodník schůdným a bezpečným před svým domem.

Vedle poukazu na § 37 ob. zříz. čes. vyvozuje autor úmysl zákonodárcův (t. j. že obcím je vyhrazeno právo, není-li místní policie vykonávána státem, vydávati policejní nařízení a opatření, která se týkají místní policie, za účelem odstranění hrozícího nebezpečí) též z toho, že řád o čištění ulic z 25. května 1838 (Smlg. der Böhmischen Provinzialgesetze, č. 134) nařizuje, aby majitelé domů při nastalém náledí chodník podél celé své nemovitosti posypávali. Autor dovozuje, že tedy tato povinnost, jak vyplývá z cit. řádu o čištění ulic, je tu odedávna.

Tolik asi v podstatně je řečeno v cit. článku. K jeho vývodům, a ovšem i k jeho závěru, nutno přičiniti tyto námitky:

1. Nález Boh. A 12.358/36, autorem citovaný, zevrubně pojednává o pojmu péče o zachování obecních silnic, cest, míst a

*) Na základě dotazu u Ústřední sociální pojišťovny dostalo se nám sdělení, že Ú. S. P. v dohodě s organisacemi zaměstnanců snažila se v této věci dosáhnouti rozhodnutí nejvyššího soudu, podle něhož by se pak zařídila. Rozhodnutí dosud vydáno nebylo. Krajský soud v Liberci v červnu 1936 však konečným rozsudkem (dovolání nebylo přípustno) rozhodl v tom smyslu, že § 20 služebního a disciplinárního řádu pro zaměstnance nemocenských pojišťoven n e o d p o r u j e § 19 zákona č. 154/34. — Pozn. red.

mostů, jakož i o pojmu péče o bezpečné jezdění po silnicích ve smyslu §u 28, č. 3 čes. ob. zříz. V nálezu tom Nejvyšší správní soud výslovně ponechal stranou otázku, zda péče o zachování obecních silnic, pod kterýžto pojem patří podle názoru soudu i péče o odklizení sněhu, spadá pod pojem místní policie. Nejvyšší správní soud nezabýval se touto otázkou proto, ježto vycházel z názoru, že i kdyby péče o zachování obecních silnic spadala pod pojem místní policie, nemohla by obec uložiti na základě §u 28, odst. 3 ob. zříz. čes. s trestní sankcí majitelům domů, aby očistili od sněhu před svým domem část chodníku, který byl obcí převzat jako součást veřejné komunikace obecní, neboť nařízení, týkající se místní policie smí obec vydávati jen v mezích zákona. Ježto není všeobecného předpisu zákonného, podle něhož by obec tu povinnost, která podle zákona postihuje ji samu, mohla přesunouti na osoby třetí, nemůže obec podle §§ 35 a 28, odst. 2, č. 3 čes. ob. zříz. ukládati s trestní sankcí majitelům domů, aby očistili od sněhu před svými domy část chodníku, který byl již obcí jako součást veřejné komunikace obecní převzat.

Dlužno tedy z tohoto názoru Nejvyššího správního soudu vyvozovati, že je nutno velmi pečlivě rozlišovati rozsah povinností, které jsou obci jako takové uloženy a ji samu přímo postihují (t. j. péče o zachování obecních silnic, cest, resp. i péče o bezpečné jezdění po nich), od způsobu, jakým tato péče v praxi se provádí; a tu může totiž obec péči tu prováděti buď přímo sama (svými orgány k tomu povolanými), anebo podle okolností může vydati ve smyslu §u 35 čes. obec. zříz. nařízení (pod sankcí trestní), jímž výkon této péče ukládá osobám třetím. Této druhé alternativy nesmí však obec použíti tehdy, když by šlo pak vlastně o přesunutí břemene, které je uloženo přímo obci, na osoby třetí, neboť tento přesun žádným všeobecným předpisem zákonným není dovolen.

2. Tu pak dlužno upozorniti na nález Nejvyššího správního soudu ze 17. února 1936, č. 10.579/36, Boh. A 12.294/36, týkající se Brna, podle něhož smí městská rada vydávati nařízení majitelům domů, aby čistili chodník podél svého domu, jen zachovávajíc platné zákony. Nález ten pak dovozuje, že takovým rozkazem ukládalo by se vlastníkům domů a realit vlastně naturální plnění ve prospěch obce. Pro tento případ však platí ustanovení §§ 24 a 39 zákona z 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n., podle nichž pro potřebu obce mohou býti žádány služby jen usnesením obecního zastupitelstva, bude-li toto schváleno dohlédacím úřadem, a to ještě jen v případě potřeby naprosto nezbytné.

Nelze se ubrániti dojmu, že oba citované nálezy Nejvyššího správního soudu velmi jasně rozlišují pojem toho, o č obec při výkonu místní policie má pečovati, od otázky, zda, resp. kdy smí výkon této péče přenésti na osoby třetí ve formě nařízení podle §u 35 ob. zříz. čes., resp. mor. §§ 34 a 27, č. 3, resp. kdy musí vykonati tuto péči sama svými orgány; neboť není všeobecného předpisu zákonného, aby obec mohla takovou, ji přímo postihující, povinnost přesunouti na osoby třetí touto formou (t. j. podle §u 35 čes. ob. zříz., resp. §u 34 mor., slez. ob. zříz). V nálezu Boh. A 12.294/36 je pak jasně řečeno, za jakých podmínek toto naturální plnění, resp. ruční služby mohou býti obcí požadovány od občanů (t. j. dle §§ 24, 39 zák. 329/1921).

3. Zdá se, že autor měl na zřeteli snad jen poměry v zemi České, ježto dovolává se §u 37 ob. zř. čes., jakož i řádu o čištění ulic z 25. května 1838 ze Sbírky českých provinciálních zákonů. I tu však dlužno namítnouti, že poukaz na § 37 ob. zříz. čes. není příléhavý, byť by šlo jen o zemi Českou, neboť v nálezu Boh. A 9067/31 byla vyslovena zásada, že obec dostojí své povinnosti udržovati komunikace v obci v řádném stavu tehdy, udržuje-li je ve stavu úměrném ke svým poměrům a prostředkům; v tomto případě obec neručí podle §u 37 čes. ob. zříz. za škodu vzniklou úrazem na cestě. Nebylo by možno tedy, podle zásady tímto judikátem vyslovené, domáhati se ani podle §u 37 cit. zák. náhrady škody, kterou by snad chodec utrpěl v případě napadnutí sněhu nebo náhlého utvoření se náledí, kdyby obec prokázala, že usilovala o odstranění této překážky způsobem »úměrným obecním poměrům a prostředkům«.

Zejména pak nelze vývody autorovy aplikovati na zemi moravskoslezskou, kde není znám předpis analogický předpisu v §u 37 ob. zříz. čes., takže z toho se vyvozuje, že na Moravě a ve Slezsku obec takové povinnosti ručební nemá (srov. Dr. Kliment, Obec. zřízení, 1936, str. 334).

4. Pokud pak autor dovolává se cit. již řádu o čištění ulic z 25. května 1838 (Sbírka čes. zákonů provinc. č. 134) k dotvrzení interpretace, kterou dává autor §u 35 obec. zříz. čes., tu dlužno upozorniti na omyl, jehož ostatně dopustil se i Nejvyšší soud v rozhodnutí čí 12.318, kde dedukuje se zcela obdobným způsobem, jako činí autor ve svém pojednání, t. j. že obec v Čechách může ukládati majitelům domů,

aby udržovali a čistili chodník od sněhu a náledí podél svých domů.

Tato guberniální vyhláška však platí výslovně již podle svého nadpisu pouze pro město Prahu (»Gassensäuberungs-Ordnung für die Hauptstad Prag« ve sbírce »Provinzial-Gesetzversammlung des Königreichs Böhmen für das Jahr 1838«, sv. XX., str. 282). Že tato vyhláška skutečně se vztahuje jen pro oblast města Prahy, bylo vysloveno i v nálezech Nejvyššího správního soudu vídeňského, Budw. 1857/83, Budw. A 7395/1910.

5. Ta okolnost tedy, že vyhláška z 25. května 1838, č. 134 sb. zák. prov. čes. týká se jen města Prahy, je pak právě naopak pádným dokladem, že oprávnění obcí, aby mohly ukládati čištění chodníků od sněhu a náledí majitelům domů, musí býti opřeno o zvláštní předpis zákonný, neboť z pouhého §u 35 ob. zříz. čes. nelze toto oprávnění ani pro zemi Českou vyvozovati.

Výjimečnost tohoto oprávnění pro obec, t. j. ukládati majitelům domů péči o odklizení sněhu s chodníků k domům přilehlých, vyplývá i z toho, že podle zvláštního zákona z 19. července 1906, čís. 33 zem. zák. slez. byla tato povinnost uložena majitelům domů v Krnově.

Netřeba ovšem podotýkati, že obec může donucovati v Čechách i v zemi moravskoslezské (§§ 28 a 35 ob. zříz. čes., resp. §§ 27 a 34 ob. zříz. mor.) vlastníky domů, aby odklízeli sníh a sypali pískem náledí, pokud jde o chodníky, které obec nepřevzala.

Účelem těchto řádek bylo poukázati na nejvážnější námitky proti důvodům i proti závěru z nich učiněnému v cit. článku autorově; co do podrobností dlužno poukázati na pojednání, v němž jsem se touto otázkou zabýval v časopise »Právní prakse«, č. 4/1936 (»O ručení za úrazy na chodníku«). Kromě toho poměry specielně Prahy se týkajícími zabýval se též František Rosenbach v časopise »Veřejná správa«, č. 9/1936 (»Čištění chodníků od sněhu a zmrazků«), kde autor dospěl k závěrům shodným s mým stanoviskem.

Jiří Hora.

Právní spory okolo obilního monopolu.

Na glosu, uveřejněnou pod tímto titulem v 1. čís. »Právní prakse«, str. 31 a n., reagovaly některé odborné listy (»Mlynářské noviny« ze dne 2. října 1936, č. 40, »Mlynářská obrana« v čísle 43 ze dne 21. října 1936 a »Svojpomoc«, roč. 8, 1936, čís. 10). Vyžádali jsme si proto sdělení stanoviska Čsl. obilní společnosti, jež zaslala nám toto vyjádření:

I.

Vládní nařízení z 9. července 1936, čís. 219 Sb. z. a n. upravuje poměr mezi Čsl. obilní společností a mlýny, ať již se zabývají zpracováním obilí ve mzdě nebo též obchodním mletím. Toto vládní nařízení v bodě č. 6 a č. 10, odst. 3., že mlýny smějí semílati obilí ve mzdě nebo obchodně pouze za podmínek stanovených ve smlouvě s Čsl. obilní společností. Podmínky této smlouvy má podle cit. ustanovení vlád. nař. stanoviti Čsl. obilní společnost po slyšení Sboru pro záležitosti mlynářské výroby, skupiny mlýnů námezdních a skupiny mlýnů obchodních.

Čsl. obilní společnost má při stanovení těchto podmínek dbáti směrnic, jež jí může dáti pro případy bodu č. 6 cit. vl. nař. ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností a pro případy bodu č. 10, odst. 3. cit. vl. nař. ministerstvo průmyslu, obchodu a živností v dohodě s ministerstvem zemědělství. Poněvadž takové směrnice dosud nebyly vydány, nebyla Čsl. obilní společnost při stanovení podmínek smlouvy omezena žádným předpisem vydaným ministerstvem průmyslu, obchodu a živností nebo ministerstvem zemědělství. Čsl. obilní společnost jest ustavena podle § 6 vl. nař. čís. 137/34 Sb. z. a n. jako akciová společnost, avšak zaujímá mezi akciovými společnostmi zvláštní postavení. Podle cit. vl. nař. byla Čsl. obilní společnost pověřena dalekosáhlými úkoly, které musí vykonávati v zájmu veřejném. Jest to zejména její povinnost vykupovati všechno obilí, které jí bude nabídnuto, dále povinnost dovážeti určité druhy zboží, pečovati o dostatečné zásobování obyvatelstva a výroby zbožím, které spadá do činnosti Čsl. obilní společnosti, vytvořiti a udržovati z příkazu vlády zásoby pšenice, žita a ovsa a pod. Podle výslovného ustanovení § 14 cit. vlád. nař. jest Společnost povinna zachovávati při své činnosti všeobecné a zvláštní příkazy, které vydá vláda pro výkon práv, týkajících se výkupu, dovozu a vývozu obilí, mouky, mlýnských výrobů a některých krmiv. Zvláště důležitým jest, že Čsl. obilní společnost podléhá podle § 35 cit. vl. nař. státnímu dozoru, který vykonává vládní komisař jmenovaný mini-